

GÖSTERGE

ARAM EKİN DURAN
eduran@ekonomist.com.tr

Enflasyonla mücadele zora mı giriyor?

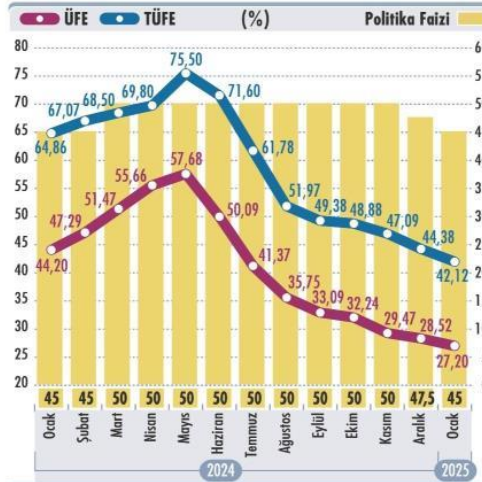
Türkiye'de enflasyon, yılın ilk ayında beklentileri aşarak son 11 ayın en yüksek seviyesine çıktı. Yıllık enflasyon ise baz etkisiyle son 1,5 yılın en düşük seviyesine geriledi. Daha yılın ilk ayında moralleri bozan aylık enflasyon artışı sonrasında, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) 2025 sonu için yüzde 21 olarak belirlenmiş olduğu enflasyon tahminini yüzde 24'e yükseltti.

Ocak ayı içerisinde pek çok mal ve hizmet grubuna yeni yıl zamları yapılırken, asgari ücret zammının da devreye girmesiyle aylık enflasyon yükselişe geçti. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı verilere göre, aylık enflasyon ocak ayında yüzde 5,03 oldu. Piyasa beklentisi enflasyonun yılın ilk ayında yüzde 4,5 civarında gerçekleşmesiydi. Son 12 ayı kapsayan yıllık enflasyon ise yüzde 42,12 olarak kayıtlara geçti. Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ise, aylık bazda yüzde 3,06 ve yıllık bazda yüzde 27,20 oldu. Öte yandan **İstanbul Ticaret Odası'nın (İTO)** ocak ayı İstanbul tüketici fiyat endeksi aylık bazda yüzde 5,16, yıllık bazda yüzde 48,4 artış kaydetmişti. Enflasyon Araştırma Grubu'na (ENAG) göre ise Ocak 2025'te aylık enflasyon yüzde 8,22 artış gösterdi. ENAG, yıllık enflasyonu ise yüzde 81,01 olarak hesapladı.

HİZMET ENFLASYONU YAVAŞLAMİYOR

Sağlık harcamaları, aylık bazda en hızlı fiyat artışı yaşanan grup oldu. Sağlıkta ocak ayına fiyat artışı yüzde 23,57 olurken, sağlığı yüzde 7,66 ile çeşitli mal ve hizmetler ve yüzde 7,63 ile eğitim izledi. Giyim ve ayakkabı grubunda ise fiyatlar aylık olarak yüzde 5,17 geriledi. Mal enflasyonunda tablo böyleyken, ekonomide bir türlü ateşi düşürülemeyen

SON 1 YILDA TÜFE-ÜFE VE FAİZ GÖRÜNÜMÜ

Kaynak: TÜİK

Not: Dergimiz baskıya girdiğinde Aralık 2024 enflasyonu henüz açıklanmamıştır.

hizmet sektöründeki fiyat artışı ise aylık yüzde 10,3 ile yüksek bir orana ulaştı. Hizmet enflasyonunda kira tarafında yüzde 8,66'lık artış görülürken, diğer hizmetlerde yüzde 16,72'lik artış gerçekleşti.

Bu arada, TCMB Başkanı Fatih Karahan, yılın ilk enflasyon raporunu 7 Şubat'ta İstanbul'da açıkladı ve bu toplantıda 2025 sonu enflasyon tahmini yüzde 21'den yüzde 24'e çıkarıldı. Tahmin aralığı ise yüzde 19-29 oldu. Toplantıda ayrıca Merkez Bankası Başkanı Fatih Karahan'dan 'otopilotta değiliz' mesajı geldi.

TCMB: OTOPILOTTA DEĞİLİZ

TCMB Başkanı Fatih Karahan, bu yıl küresel ticaret politikalarına yönelik artan belirsizliklerin de etkisiyle hem gelişmiş hem gelişmekte olan ülkelerde faizlerin daha yavaş inmesinin beklendiğine dikkat çekti. Kendilerinin de 'enflasyon görünümünü bozmayacak şekilde hareket edeceklerini' söyleyen Karahan, "Görünümün bozulması durumunda, durmak da dahil her türlü seçeneği değerlendiririz" dedi. TCMB'nin 8 Kasım 2024 tarihinde açıkladığı son enflasyon raporunda, tüketici enflasyonunda 2025 yıl sonu tahmini yüzde 14'ten yüzde 21'e yükseltmişti.

Aslında TCMB her fırsatta para politikası ile yapılacakların bir sınırı olduğunu, enflasyonu gerçek ve sürdürülebilir anlamda kontrol altına almak için mali politikaların da devreye girmesi gerektiğini söylüyor. Ancak kamuda başta yönetilebilir ve yönlendirilebilir fiyatlar olmak üzere, enflasyonla mücadele kapsamında hala somut adımlar atılmış değil. Bu durum genel anlamda enflasyonla mücadeleyi zora sokarken, 12 ay sonraki enflasyon beklentilerini de başta hane halkları ve reel sektör için çok yüksek seviyede tutmaya devam ediyor.

PROF. DR. EGE YAZGAN / İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ

"Mart ve eylül ayı kritik olacak"

"Yüzde 5 olarak gerçekleşen ocak ayı enflasyonu beklentilerin üzerinde olsa da sürpriz bir artışa işaret etmiyor aslında. Bu nedenle yıl sonunda enflasyon hedefine ulaşıp ulaşılmayacağı konusunda tahminde bulunmak için henüz erken. Ama şu an moral bozucu olan, hizmet enflasyonunun ocak ayında yüzde 10'u aşması diyebiliriz. Çünkü demek ki bu alanda katılık devam ediyor. Hala yıl sonunu enflasyonda yüzde 30'un altında bitirme, yüzde 27'lere ulaşma şansı var. Burada en önemli iki nokta şu: Martta enflasyonda belirgin bir iyileşme göreceğ miyiz? İkinci olarak ise eylül ayında ekonominin canlanmasıyla beraber enflasyonda manzara ne olacak? Mart ve eylüldeki sonuçlar, yıl sonu enflasyonu açısından belirleyici olacak."

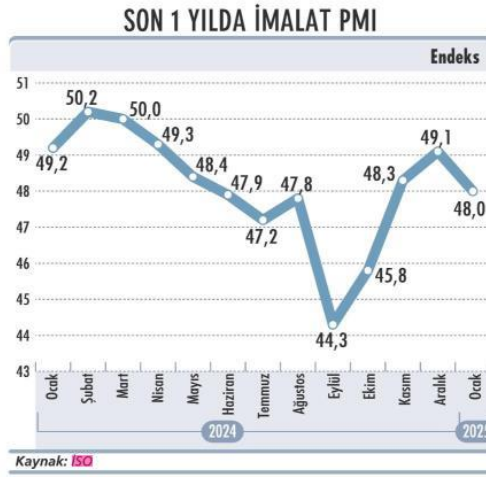
İmalat PMI'da daralma 10'uncu ayında

2024'e damgasını vuran yüksek faiz, beklendiği üzere sanayi üretimine olumsuz yansımıştı. Ancak 2024'ün son ayında sanayi üretiminde güçlü bir artış kaydedildi. TÜİK verilerine göre, aralıkta sanayi üretiminde yıllık artış yüzde 7 oldu ve böylelikle Şubat 2024'ten bu yana en yüksek yıllık artış gerçekleşti. Ancak ekonominin bugünü ve geleceğini anlamakta öncü göstergeler niteliğinde olan PMI (Purchasing Manager Index - Satın alma yöneticisi endeksi) verileri, 2025'te sanayide çarkların hızlı döneceğine dair umutlanmakta acele etmememiz gerektiğini söylüyor.

ÜRETİMDE DÜŞÜŞ HIZLANDI

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) anketinin ocak ayı sonuçlarına göre, aralıkta 49,1 olan Manşet PMI ocakta 48 düzeyine gerileyerek üst üste 10'uncu ayda da eşik değerinin altında kaldı. Eşik değeri olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamlar, sektörde iyileşmeye işaret ederken, 50'nin altı ise bozulmaya işaret ediyor.

Endeksin ayrıntılarına baktığımızda, faaliyet koşullarında

yaşanan bozulmanın hafif olmakla birlikte son üç ayın en belirgin seviyesinde gerçekleştiğini görüyoruz. İmalat sanayisi üretiminde düşüş, 2024'ün son ayında neredeyse durma noktasına gelmesinin ardından ocakta yeniden hızlandı. Talep koşulları üzerinde baskı devam ederken, üretimde yavaşlama eğilimi 10'uncu aya ulaştı. Talep ortamındaki durgunluk, yeni siparişlere ilişkin verilere de yansdı. Hem toplam yeni siparişler hem de yeni ihracat siparişleri önceki aya göre yavaşladı. Ocakta imalatçılar aylık bazda üst üste ikinci kez istihdam azalttı. Bununla birlikte, çalışan sayısındaki düşüş oldukça sınırlı düzeyde gerçekleşti.

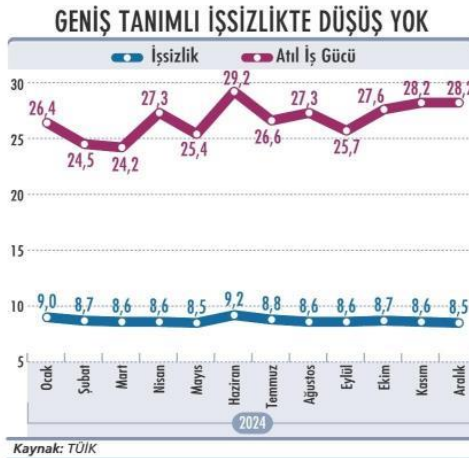
İSO Türkiye Sektörel PMI Ocak 2025 raporu, bazı sektörlerin ihracatta kaydettiği iyileşmeye rağmen toplam yeni siparişlerde genele yayılı bir yavaşlama sinyali verdi. Bunun sonucu olarak, gıda ürünleri hariç tüm sektörlerde üretim azaldı. İstihdamını artıran sektörler ise sınırlı sayıda kaldı. Ocakta yeni siparişler, anket kapsamında izlenen 10 sektörün tamamında ivme kaybederken, "gıda ürünleri" ile "kimyasal, plastik ve kauçuk" sektörlerinde büyümeden yavaşlamaya geçti.

Genç işsizliğinde sınırlı artış

TÜİK tarafından yayımlanan 2024 yılı aralık ayına ait iş gücü istatistiklerine göre, işsiz sayısı bir önceki aya göre 39 bin kişi azalarak 3 milyon 26 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 0,1 puan düştü ve 8,5 seviyesine geriledi. Aynı dönemde 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı, bir önceki aya göre 0,5 puan artış kaydederek yüzde 16,3 seviyesine çıktı. Bu yaş grubunda işsizlik oranı erkeklerde yüzde 13,1, kadınlarda ise yüzde 22,1 olarak kaydedildi.

ATIL İŞ GÜCÜ YERİNDE SAYDI

Zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel iş gücü ve işsizlerden oluşan atıl iş gücü oranı, Aralık 2024'te bir önceki aya göre değişim göstermedi ve yüzde 28,2 oranında kaldı.

etkilerinden arındırılmış haftalık ortalama fiili çalışma süresi, 2024 yılı aralık ayında bir önceki aya göre değişmedi ve yine 42,9 saat oldu.